

СТАНОВИЩЕ

от

проф. д-р Велислава Карагенова, АМТИИ „Проф. А.Диамандиев“,
катедра „Пиано и акордеон“
за дисертационен труд

на Мая Йорданова на тема:

„ТЕХНОЛОГИИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ТВОРЧЕСКИТЕ УМЕНИЯ НА УЧЕНИЦИТЕ ОТ ПРОГИМНАЗИАЛЕН ЕТАП НА ОБУЧЕНИЕТО ПО МУЗИКА“

Кратки биографични данни за докторанта

Мая Иванова Йорданова е музикален педагог и диригент с богат и разностранен професионален опит. От 2016 г. работи в сферата на образованието като учител по музика, от 2018 г. е част от екипа на ОУ „Райна Княгиня“ – Пловдив. През 2018 г. създава и ръководи вокална група „Звездички“ с ученици от начален етап, която е носител на множество отличия от национални конкурси. Паралелно с педагогическата си дейност Мая Йорданова се изявява като хормайстор и диригент. От 2025 г. тя е диригент на Дамски хор „Тримонциум“ – Пловдив, състав с утвърдена концертна дейност, който под нейно ръководство се радва на отличия от престижни национални и международни конкурси.

Актуалност на тематиката

Настоящата дисертация е инспирирана от съвременните тенденции в образованието, от широките възможности, които дигиталната среда предлага. Тези тенденции са белязани от стремглавото развитие на технологиите, от предизвикателствата на времето, в което живеем. В сферата на музиката избраната тема оценявам като изключително актуална. Необходимостта от подобно обстойно иновативно и научно обосновано изследване в музикалнообразователното пространство е заявена отдавна. Присъствието на млади креативни специалисти, “с гъвкаво мислене и способност за иновация”, както посочва докторантката, които да отговорят на динамиката на процесите, е по-необходимо от всякога.

Музикалното образование, като създава условия и насърчава развитието на творческите заложби на ученика и на неговите интелектуални умения и инициативност, е сфера за разгръщане на педагогическия потенциал и на преподавателя.

Целесъобразност на изследователските методи за постигане на поставените цели

Докторантът си поставя за цел да изследва възможностите на съвременните технологии, границите на тяхната приложимост в процеса на развитие на творческите умения на учениците в прогимназиалния етап на обучението по музика, чрез прилагане на методика, интегрираща дигитални инструменти, STEAM елементи и групова работа.

В тази връзка използваните методи в работата - педагогическо наблюдение, анкетен метод, диагностични тестове и творчески задачи - и обобщаването на резултатите чрез сравнителен и статистически анализ адекватно обхващат всички коментирани сфери, етапи на работа и елементи от нея и отговарят на спецификата на труда.

Оценка на дисертационния труд

Прави впечатление, че трудът е внимателно обмислен и добре конструиран. В увода докторантът излага целите и задачите на изследването си и належащата необходимост от него. Дигиталните ресурси, когато са използвани в рамките на нестандартни, иновативни и атрактивни уроци заедно със съвместната проектно-ориентирана дейност, предлагат широки и разнообразни възможности за обучение и изява на децата. Усвояването на знания се допълва от формиране на умения за критическо мислене, сътрудничество и креативно решаване на проблеми и създава условия за пълноценно музикално образование.

Първа глава представя феномена **творчество** в неговата комплексност, като процес, като продукт, като система. Обхванати са теоретичните, педагогическите и психологическите основи на творчеството. Цитираният широк обем от авторитетни изследвания на Пиръов, Щукина, Песталоци, Тахиров, Шумилин, Кен Робинсън и др. разкрива задълбочени познания относно научните постижения в световен и национален мащаб. Докторантът обобщава както противоречивите виждания по въпрос за дефиниция на понятието творчество, така и съвкупността от категории, които го формират. Проблемите на музикалното възпитание са разгледани в неговия двойствен характер – едновременно като наука и като изкуство.

Във Втора глава докторант Мая Йорданова описва организацията и реализацията на педагогическия експеримент в изследването. Представани са обектът на изследване в експеримента, отделните етапи, като специално внимание е отредено на приложените иновативни подходи и интегрирането на STEAM елементите. Особен интерес тук предизвиква разработената авторска методика за интегриране на съвременните технологии в обучението по музика с акцент върху стимулиране на творческите умения у учениците. Тази споделена методика разкрива и професионалните умения и креативност на самия изследовател, педагогическа отдаденост и желание за излизане от образователната рутина, за по-дълбоко въвличане на децата в процеса на музикалното творчество.

Трета глава коментира и анализира резултатите от експеримента. В нея се сравняват данните от входно и изходно равнище на ученици от 5 клас и се защитава изложената теза в увода.

Трудът е информативно натоварен, но с ясна логика и педагогическа конкретност в заложените параметри. Докторантът притежава обширни познания и култура по проблема, цитираната огромна библиография от 112 източника го подкрепя. Изследователката проявява креативност в методическите предложения и практическите решения в обучителния процес, като защитава тезата за висока приложимост и адаптивност на предложената методика в рамките на прогимназиалното музикално образование.

Оценявам високо стремежа на Мая Йорданова да предложи решения, които оптимизират процесите на работа както за обучавания, така и за педагога. Ползите от един метод могат да бъдат проследени в различни зони - устойчивост на резултатите, бързина на постигането им, баланс между очаквано и постигнато, комуникационни аспекти - представените в трета глава резултати потвърждават тези пунктове.

Приноси и значимост на дисертационния труд

Предложеният изследователски обект и целта на изследователския експеримент са от особен интерес в сферата на музикалното образование и разкриват потенциал за последващи анализи. Това се налага с особена сила в епохата на все по-осезаемо господство на изкуствения интелект и необходимостта от опознаването на неговите възможности.

В значимостта на дисертационния труд особено бих подчертала **приложимостта на авторската методика**, разработена за нуждите на изследването. Тя може да бъде внедрена в часовете по музика, както и да бъде адаптирана към различни образователни контексти и нужди на образователния процес, може да бъде допълвана и обогатявана. Оптимистичните резултати от изследването са основание за по-нататъшни търсения в тази област - в различни посоки: по-голямо присъствие на иновативни методи и технологии в музикалното обучение, стимулиране на процеса по създаването на модули и програми, повишаващи квалификацията на педагогическите специалисти и подпомагащи тяхната дейност. Както пише докторантката: “Такива програми биха допринесли за развиване на нови професионални компетентности у учителите”, “за създаване на интерактивни уроци, модели за педагогическа интервенция, съчетаващи традиционни музикални дейности с иновативни образователни подходи“. Успешно приложени в училищната среда те могат да „повишат творческата активност на учениците”.

Очертаният изследователски проблем достатъчно ясно показва, че докторант Йорданова познава в детайли материята, с която работи и успява да улови проблемните зони, като търси адекватни решения за тях. Всички сложни процеси, съпътстващи обучението по музика са обхванати с внимание и педагогически усет. Тя демонстрира широка осведоменост и познаване на научните изследвания по проблема в световен мащаб. Трудът разкрива професионална отдаденост към избраната проблематика и е

пряко насочен към практиката - факт, който подчертава ценността му и възможността да служи като учебно пособие за всеки педагог. Приемам всички посочени от докторанта приноси в това изследване.

Автореферат

Авторефератът отразява пълноценно съдържанието на основния труд.

В заключение: Постигнатите при изследването резултати ми дават основания да предложа на уважаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „ДОКТОР” по професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по..., докторска програма „Методика на обучението по музика” на докторант Мая Йорданова.

Проф. д-р В. Карагенова

03.2026, Пловдив